

– eerder was het zo dat plaatselijke commandanten beschikten over de namen en adressen van illegale werkers (in het gehele land wellicht een duizendtal) die bereid waren aan sabotage-acties deel te nemen, zodra daartoe middelen ter beschikking kwamen. Men had nauwelijks wapens en in het algemeen ook weinig andere hulpmiddelen; de groep in Maastricht bijvoorbeeld beschikte op 23 augustus '44 over twee fietsen waarvan slechts één bruikbare banden had; enkele dagen later (de Geallieerden naderden België) kon zij evenwel driebanden, een personenauto, een vrachtauto en drie schrijfmachines buitmaken door overvallen bij beruchte zwarthandelaren.

Nu het Nationaal Comité van Verzet, het NC.

Dit was een illegale groep, in juni '43 opgericht door L. Neher, de door de bezetter ontslagen directeur van de telefoondiensten in Rotterdam en Den Haag, de oud-planter A. van Velsen en een van de directeurs van het Nationaal Luchtvaartlaboratorium, J. L. Chaillot. Deze laatste was in de herfst van '43 gearresteerd en zijn plaats in de leiding was toen na enkele maanden ingenomen door een vrouw: mr. M. A. Tellegen. Het NC (verscheidene ondergedoken studenten verleenden er belangrijke medewerking aan) gaf door middel van gestencilde stukken aanwijzingen door aan ambtenaren en bedrijfsleiders hoe zij de Duitse maatregelen met name op het gebied van de arbeidsinzet het effectiefst konden tegengaan. Het was oorspronkelijk bedoeld als samenbundeling van bestaande illegale groeperingen (de wil daartoe had ook bij Thijssen voorgezeten toen deze de Raad van Verzet oprichtte) – in feite was het NC (evenals trouwens de RVV) een illegale organisatie *naast* andere geworden en stond het met slechts enkele van die andere in vast contact, het NC vooral met het Nationaal Steunfonds en met de Ordedienst; die contacten werden door Neher onderhouden; deze was, evenals trouwens Six, van een diep wantrouwen jegens de communisten vervuld.

Bij Six (wij komen nu tot de OD) had dat wantrouwen een nog wat breder karakter; in zijn opvattingen speelde, zoals wij in de delen 6 en 7 uiteengezet en in deel 9 herhaald hebben, beduchtheid voor wat in de bevrijdingsdagen, in de z.g. vacuüm-periode, kon gebeuren, een belangrijke rol, hij vreesde bovenal een herhaling van 'november '18'. Bij die bevrijding moest, meende hij, zoals in buitengewone omstandigheden gebruikelijk was, onmiddellijk de staat van beleg afgekondigd worden, hetgeen zou betekenen dat het gehele land onder militair gezag zou worden geplaatst. Voor de uitoefening van dat gezag was een goed voorbereide organisatie nodig die zich, was de bevrijding eenmaal een feit, met eigen bekendmakingen tot de gehele bevolking zou richten. Die